

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

**Силабус навчальної дисципліни
«Управління якістю в охороні здоров'я»**

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС. Семестр: II 1 рік навчання
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра менеджменту охорони здоров'я. Одеса, вул. Пастера, 2а.
Викладач(-і)	доцент кафедри, к.і.н., доцент Дружкова Ірина Сергіївна, доктор пед наук, професор Анненкова Ірина Петрівна, доктор. екон. наук, професор Мартинюк Олена Анатоліївна, кандидат юр. наук., доцент Валах Вікторія Володимирівна, доктор псих.наук, професор Литвиненко Ольга Дмитрівна.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Кусик Наталія Львівна, канд.ек.наук, доц., відповідальна за навчально-методичну роботу кафедри, E-mail: nataliia.kusyk@onmedu.edu.ua Фомічова Марія Павлівна, лаборант кафедри +380679703004 E-mail: moz@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 16.00 кожного четверга Онлайн - консультації: з 16.30 до 18.30 кожного четверга. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи) та Telegram.

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни - Управління якістю в охороні здоров'я охоплює процеси та системи, спрямовані на забезпечення високого рівня медичних послуг, зменшення ризиків і підвищення задоволення пацієнтів. Ця дисципліна включає моніторинг, оцінку та вдосконалення медичних практик і стандартів, а також впровадження ефективних стратегій для забезпечення безпеки і якості медичних послуг.

Пререквізити і постреквізити дисципліни

Пререквізити: методологія та організація наукових досліджень з циклом академічної доброчесності, етична мотивація, HR – менеджмент та лідерство, правове регулювання надання психологічної допомоги, управління проєктами в психологічній практиці.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Постреквізити: безбар'єрне середовище та соціальна інклюзія, соціальна відповідальність.

Мета дисципліни: формування у студентів знань, умінь і навичок, необхідних для ефективного контролю, оцінки та покращення якості медичних послуг, а також для впровадження стратегій і заходів, що забезпечують високу якість та безпеку в системі охорони здоров'я.

Завдання дисципліни:

1. Оволодіння теоретичними знаннями про принципи та методи управління якістю у медичній сфері.
2. Вивчення сучасних систем оцінки та контролю якості медичних послуг.
3. Розвиток навичок аналізу та впровадження стратегій покращення якості у закладах охорони здоров'я.
4. Ознайомлення з нормативно-правовою базою, що регулює питання якості медичних послуг.
5. Формування вмінь розробки та застосування стандартів і протоколів для забезпечення безпеки та якості медичної допомоги.
6. Розвиток компетенцій у сфері моніторингу, аудиту та управління ризиками в охороні здоров'я.
7. Формування навичок використання інструментів і методів забезпечення безперервного покращення якості медичних послуг.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- основні концепції та принципи управління якістю в охороні здоров'я;
- сучасні методи та інструменти оцінки якості медичних послуг;
- нормативно-правову базу, що регулює питання якості та безпеки в охороні здоров'я;
- принципи розробки та впровадження стандартів і протоколів медичної допомоги;
- методи моніторингу та аудиту якості медичних послуг;
- стратегії управління ризиками у медичних закладах;
- підходи до безперервного покращення якості медичних послуг.

Вміти:

- застосовувати методи та інструменти управління якістю у практичній діяльності медичних закладів;
- аналізувати та оцінювати якість медичних послуг з використанням сучасних підходів;
- розробляти та впроваджувати стандарти і протоколи для забезпечення високої якості та безпеки медичної допомоги;
- проводити моніторинг та аудит якості медичних послуг;
- виявляти та аналізувати ризики в охороні здоров'я, розробляти заходи для їх мінімізації;
- впроваджувати стратегії безперервного покращення якості медичних послуг;
- використовувати нормативно-правову базу у процесі управління якістю в охороні здоров'я.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися у формі лекцій; практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Методи навчання.

Лекція.

Практичні заняття: словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації); практичні методи: виконання тестових завдань, вирішення ситуаційних завдань.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять; самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Загальне управління якістю та забезпечення якості медичної допомоги.

Принципи та інструменти TQM. Концепції і види забезпечення якості: зарубіжний досвід. Концепція управління якістю засобами державного управління. Нормативно-правова база функціонування системи медичних стандартів та управління якістю медичної допомоги. Поняття якості медичної допомоги (ЯМД). Показники оцінювання якості медичної допомоги. Моделі управління ЯМД: професійна, бюрократична, індустріальна. Контроль якості у сфері охорони здоров'я.

Тема 2. Ліцензування та акредитація закладів охорони здоров'я.

Поняття про ліцензію медичного закладу. Нормативно-правове забезпечення ліцензування медичних закладів в Україні. Ліцензійні умови впровадження господарської діяльності з медичної практики. Організаційні, кадрові та технологічні вимоги до ліцензіата. Перелік документів для отримання ліцензії. Поняття акредитації, стандарти та порядок акредитації медичних закладів.

Тема 3. Сертифікація і стандартизація в охороні здоров'я на основі системи ISO 9000.

Національний стандарт ДСТУ ISO 9001. Наявність сертифіката ДСТУ ISO 9001 як умова акредитації лікувального закладу. Поняття про систему управління якістю (СУЯ). Політика медичного закладу у сфері якості. Забезпечення процесів моніторингу, вимірювання та аналізування в закладі охорони здоров'я

Тема 4. Поняття про клінічний аудит.

Види клінічного аудиту. Структури для забезпечення проведення клінічного аудиту. Стандарт та уніфікований протокол медичної допомоги. Розробка алгоритмів, протоколів, клінічних посібників та рекомендацій. Принципи забезпечення ЯМД та індикатори якості. Поняття бенчмаркінгу та його застосування в охороні здоров'я.

Тема 5. Методологічні аспекти менеджменту персоналу.

Сутність менеджменту персоналу й напрямки його розвитку. Персонал медичної організації та його структура. Виробничий колектив медичної організації як соціальна група. Принципи формування медичного колективу. Корпоративна культура в системі управління медичним персоналом.

Тема 6. Кадрова політика і стратегія управління персоналом організації.

Значення кадрової політики. Фактори, які впливають на формування кадрової політики. Стратегія управління медичним персоналом. Стиль керівництва та кадрова політика в медичній організації. Оцінювання та атестація медичного персоналу. Управління процесом розвитку та рухом персоналу медичної організації. Професійний розвиток та навчання медичного персоналу.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Білошицька О.К. Система управління якістю в медицині: Практичні роботи: навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 63 с.
2. Борщ В.І. Управління закладами охорони здоров'я. Херсон : Олди-плюс, 2020. 392с.
3. Впровадження системи управління якістю у лікувально-профілактичних організаціях ISO 9001:2015 : навчальний посібник / В. В. Касянчук, О. М. Бергілевич, О. І. Сміянова ; за ред. проф. В. А. Сміянова. Суми : Сумський державний університет, 2019. 246 с.
4. Горачук В.В. Управління якістю медичної допомоги в закладі охорони здоров'я. Монографія. Вінниця: ПП Балюк І.Б., 2017. С. 123.
5. Громадське здоров'я: навч. посібник /за ред. Т.С.Грузева та ін. Київ: Книга плюс, 2021. 296 с.
6. Державна політика у сфері охорони здоров'я: кол. моногр.: у 2 ч. / [кол. авт. ; упоряд. проф. Я. Ф. Радиш ; передм. та заг.ред. проф. М. М. Білинської, проф. Я. Ф. Радиша]. Київ: НАДУ, 2013. Ч. 1. 396 с
7. Методика розробки та впровадження медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини». Наказ МОЗ України від 28 вересня 2012 року № 751. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29 листопада 2012 р. за № 2001/22313. URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20120928_751.html
8. Мартинюк О. А. Інноваційні технології в системі управління підприємствами в умовах динамічного середовища: монографія. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2017. 540 с.
9. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
10. Росс Г. Рекомендації щодо подальшого розвитку вторинної медичної допомоги в Україні. Рекомендації щодо вдосконалення системи управління якістю медичної допомоги в Україні: інструменти управління якістю / Гр. Росс, В. Е. Багдарасян, В. М. Богомаз та [ін.] Київ, 2016. 44с.
11. Управління змінами в системі охорони здоров'я України: історія та уроки пілотних регіонів: навчальний посібник/ за ред. В.М.Лехан. Дніпро: ДЗ "Дніпропетровська медична академія МОЗ України", 2016. 96 с.
12. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by RogesDetels, Martin Gulliford, QuarraishaAbdoolKarimand ChorhChuan Tan. – Oxford University Press, 2017. 1728 p.
13. Principles for Best Practice in Clinical Audit. National Institute for Clinical Excellence, Commission for health Improvement, Royal College of Nursing, University of Leicester. – Radcliffe Medical Press, 2018. 2000 p. <https://www.nice.org.uk/media/default/About/what-we-do/Into-practice/principles-for-best-practice-in-clinical-audit.pdf>

Додаткова:

1. Анненкова І. П. Наукові основи моніторингу якості професійної діяльності науково-педагогічних працівників ВНЗ: монографія. Одеса: Оптімум, 2021. 330 с.
2. Громадське здоров'я : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. Вид. 3. Вінниця : «Нова книга», 2013. 560 с.
3. Зайцев А. С., Кусик Н. Л., Невмержицький О. М., Мацегора Н. А. Огляд понять та визначень у сфері публічного управління біологічною безпекою. *Одеський медичний журнал*. 2023. № 3. С. 57-62.
4. Немченко В.В., Хомутенко В.П., Хомутенко А.В. Практичний курс внутрішнього аудиту. Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 240 с.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

5. Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навчальний посібник / В.Г. Шутурмінський, Н.Л. Кусик, О.В. Рудінська. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 176 с.
6. Перчик А. О., Жмай О. В. Емоційна стійкість як основа ефективного управління закладами охорони здоров'я *Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами: матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф.* 2023/12/15. С. 45-47.
7. Рудінська О., Кусик Н., Жмай О. Імплементация синергії функцій менеджера та лікаря в управлінській діяльності на прикладі клінік Одеського національного медичного університету. *Економіка та суспільство*, 2023. (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-104>
8. Управління якістю медичної допомоги на основі механізму внутрішнього аудиту в закладах охорони здоров'я: методичні рекомендації / Степаненко А.В., Яценко Ю.Б., Сміянов В.А., Тарасенко С.В. Київ, 2014. 27 с.
9. Kniatkova V., Huz D., Rudinska O., Krylenko V. Formation of clusters of medical institutions as an administrative tool of management in the industry of health care in the conditions of n Economics. *Management. Innovations*, 2023 1(32). <http://eui.zu.edu.ua/article/view/283043/277220>
10. Mann T. Clinical Audit in the NHS: using clinical audit in the NHS: a position statement. *Whetherby, National Health Service Executive*, 2016. <https://www.nice.org.uk/media/default/About/what-we-do/Into-practice/principles-for-best-practice-in-clinical-audit.pdf>
11. Valakh V., Rudinska O., Busel S., Kniatkova V. Management of medical services in Ukraine in the context of international experience *Ekonomichnyy analiz*, 2024. 34(2). P.94-105.

Інформаційні ресурси:

1. Всесвітня організація охорони здоров'я. URL: www.who.int/ru/index.html.
2. Державний заклад «Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України»: офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>.
3. Департаменті управління та контролю якості медичних послуг МОЗ України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/en/struktura>.
4. Європейська база «Здоров'я для всіх». URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/statreports.html>.
5. Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я. URL: www.euro.who.int.
6. Лабораторія проблем економіки та управління в охороні здоров'я. URL: www.med122.com.
7. Медичний світ: професійна газета. URL: www.medsvit.org.
8. Медична інформаційна система: офіційний веб-сайт компанії Мед-експерт. URL: <http://medexpert.ua/ua/medichnij-zaklad/31-medichnij-zaklad/pro-rynku-v-iznoho-medychnoho-turyzmu-v-ukraini>.
9. Медико - правовий портал. URL: <http://103-law.org.ua>.
10. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://moz.gov.ua/>.
11. Національна служба здоров'я України: офіційний веб-сайт. URL: <https://nszu.gov.ua/pro-nszu>.
12. Охорона здоров'я. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/06/zb_zoz_17.xls.
13. Портал нормативних актів України та Всесвітньої медичної асоціації. URL: http://search.ligazakon.ua/search/law/npa/?s=search&idView=LZ_SUITE_NPA&beginPos=1&countBlock=10&kw2=82089
14. Український медичний часопис: медичний журнал. URL: www.umj.com.ua.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

15. Health Strategy. European Commission: official web-site. URL:
<https://ec.europa.eu/health/policies/background/review/strategy>.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання розв'язання ситуаційних завдань (в т.ч. розрахункових), оцінювання виконання індивідуального завдання;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	<p>Здобувач бере активну участь на занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей.</p> <p>Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані.</p> <p>Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання (в т.ч. розрахункові), впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну креативну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.</p>
Добре «4»	<p>Здобувач бере участь на занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з теми заняття.</p> <p>Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях.</p> <p>Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання (в т.ч. розрахункові), але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.</p>
Задовільно «3»	<p>Здобувач іноді бере участь на занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел.</p> <p>Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях.</p> <p>Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань (в т.ч. розрахункові), невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не</p>

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

	висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь на занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота:

- самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;
- самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка презентації для захисту індивідуального завдання.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перекладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань, індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізень:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.